CANA ASOBNAHA NUMARU 20 HR. PIERASYŁKA APŁAČANA RYČAŁTAM.

Hod IV. WILNIA, 10 LUTAHA 1931 h. Nr 3.

CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIŚ.

WYCHODZIĆ DWA RAZY Ŭ MIESIAC.

REDAKCYJA i ADMINISTRACYJA : WILNIA, (Wilno) zawuł. św. Mikałaja, 8 - 3. Adčynienyja ad 9 da 12.	„CHR. DUMKA" KAŠTUJE: na hod . . 5 zał. na paŭhodu 2.50 na 3 mies. 1,25 na 1 „ 0,50	ABWIESTKI ŹMIAŠČAJUCCA tolki na apošniaj bačynie i kaštujuć: celaja bačyna 50 zał., 1/2 bačyny 25 zał., 1/4 bačyny 10 zał, 1/8 bačyny 5 zł.

Naznačeńnie biskupa dla ŭnijataŭ.

Na abšarach biełaruskich ziamiel i ŭkrainskich pad Polščaj, apračа Haličyny, dzie Unija isnuje addaŭna, ad celaha radu hadoŭ wiadziecca praca ŭnijnaja, jakaja maje na mecie złučeńnie Cerkwy Prawasłaŭnaj z Katalickim Kaściołam pad uładaj Apostalskaj Stalicy.

Wyniki hetaj pracy, dziakujučy rožnym trudnaściam ad jaje niezaležnym, ahułam kažučy, niaznačnyja. Adnak na ŭspomnienych ziemlach siam-tam paŭstali ŭnijnyja asiarodki, jak pieršyja ziarniatki da wialikaj sprawy ŭ niedalokaj być moža budučynie.

Henyja asiarodki, nia hledziačy na ich niapolski charaktar, u žyćci swaim relihijnapraŭnym dahetul byli zaležnyja ad polskich biskupaŭ - łacińnikaŭ. Hetkaje pałažeńnie ŭnijnaj u nas sprawy, reč jasnaja, strašenna pieraškadžała jaje pašyreńniu.

Woś-ža Apostalskaja Stalica, jakaja, budučy wiernaj božamu zahadu, adwiakoŭ imkniecca pryharnuć pad swaje matčynyja kryły ŭsie narody, zhodna z žadańniem samych-ža biskupaŭ polskich, źwiarnuła apošnim časam uwahu na nienarmalnaje ŭ nas pałažeńnie sprawy Unii i dla biełarusaŭ i ukraincaŭ unijataŭ naznačyła asobnaha biskupa ŭschodniaha abradu. Biskupam hetym jość ajciec dr. M. Čarnecki. Rodam jon z Haličyny, ukrainiec, zakońnik - redemptoryst. Aznačajecca jon wydatnaj wučonaściaj i dobrym charaktaram. Apošnim časam pracawaŭ na Wałyni, u Koŭli, dzie znachodzicca redemptorystaŭ klaštar.

J. E. biskup M. Čarnecki swaje biskupskija abawiazki nad unijatami biełarusami i ŭkraincami budzie wykonwać, jak Apostalski Wizytatar. Treba adnak spadziawacca, što heta budzie tolki časowa i što ŭ chutkim časie J. E. biskup Čarnecki na našych ziemlach zarhanizuje stałyja dyecezii, na asnowach etnagrafična-narodnych.

Fakt, što na čale ŭnijataŭ biełarusaŭ i ŭkraincaŭ Apostalskaja Stalica pastawiła ŭkrainca, wyklikaŭ šmat trywohi ŭ polskim hramadzianstwie našaha asabliwa kraju (hl. „Słowo" 30. I. 31 i „Kurjer Wilenski" 31. I. 31).

Hetaja trywoha całkom zrazumiełaja. Polskaja palityka jak daŭniej, za časaŭ Unii Breskaj (1596), tak i ciapier na Uniju hladzieła i hladzić, jak na arużža polonizacyi našaha kraju. Ale reč zrazumiełaja, što hetki pahlad, nia majučy ničoha supolnaha z Božaj i katalickaj idejaj musić być adkinuty, jak katalickim hramadzianstwam biełaruskim i ŭkrainskim, taksama katalickim hramadzianstwam polskim.

My biełarusy kataliki wierym, što nowanaznačany ŭnijacki biskup hłyboka zahlanie ŭ duchowyja patreby biełaruskaha narodu, dašč jamu mahčymašć karystacca swajej rodnaj mowaj u žyćci relihijnym i stworyć wialikija mahčymaści dla relihijnaha abjadnańnia hetaha narodu. Wierym tak-ža ŭ toje, što sapraŭdy katalickaja praca J. E. biskupa Čarneckaha siarod našaha narodu pryśpiešyć tuju chwilinu, kali biełarusy ŭnijaty dačakajuć swajho biskupa biełarusa. Dyk na hetym miescy nowamu biskupu składajem swaje najlepšyja pažadańni ščaśliwaj pastyrskaj pracy siarod biełaruskaha narodu. Ciešymsia duža, što na našych ziemlach pačynajecca praca, jakaja wybiwaje z ruk worahaŭ Katalickaha Kaścioła dahetul badaj najważniejšaje arużža, što ŭsie relihijnyja pačynańni na našych ziemlach heta zwyčajnaja polskaja palityčnaja intryha, zaŭsiody majučaja na woku karyść narodu polskaha, a škodu narodu biełaruskaha. Naznačeńnie dla našych unijataŭ asobnaha ŭnijackaha biskupa i pry tym ukrainca — piareča hetamu wyrazna. Naznačeńnie J. E. dr. M. Čarneckaha biskupam dla našych unijataŭ ličym zdareńniem histaryčnaj ważnaści, jak dla Katalickaha ŭ nas Kaścioła, tak i dla našaha narodu. Dyk pamažy-ž, Boža!...

LEKCYJA I EWANELIJA NA PAPIELEC.

I.

Heta kaža Hospad: nawiarnieciesia da mianie ŭsim sercam swaim u poście, u płačy i ŭ žali. I raździrajcie sercy wašy, a nie adzieńnie waša i nawiarnieciesia da Hospada Boha wašaha, bo jon łaskawy i miłaserny, ciarpliwy i wialikaha miłaserdzia i wyšejšy nad złościaj. Chto wiedaje, moža adwierniecca i adpuścić, i pakinie pa sabie bahasławienstwa, žertwu i mokruju achwiaru Hospadu Bohu Wašamu? Trubiecie ŭ trubu na Syonie, paświačajcie post, sklikajcie zbor, źbirajcie narod, paświačajcie Kaścioł, źbirajcie starcaŭ, źbirajcie małych i tych, što kormiacca hrudźmi. Niachaj wyjdzie zaručany z światlicy swajej, a zaručnica z pakoju swajho. Miž prysienkam i aŭtarom buduć płakać światary, słuhi Hospadawy, i kazać: daruj, Hospad, daruj narodu twajmu i nie addawaj spadčyny swajaj na ździek, kab panawali nad jeju pahancy. Našto-ž majuć hawaryć miž narodami: dzież Boh ich? Zžaliŭsia Hospad nad ziamloju swajeju i darawaŭ narodu swajmu. I adkazaŭ Hospad i skazaŭ narodu swajmu: woś ja pašlu wam zboža, i wina, i aliwy i budziecie syty imi; i nia dam was bolej na ździek pamiž narodami, kaža Ŭsiomahutny Hospad.

(Joel 2, 12—19).

II.

U heny čas kazaŭ Jezus swaim wučniam: kali wy pościcie, — nia budźcie, jak krywadušniki, sumnyja. Bo jany niščać twar swoj, kab pakazacca prad ludźmi, što jany pościać. Sapraŭdy kažu wam, što jany atrymali zapłatu swaju. A ty, kali pościš, namašč haławu swaju i abmyj twar swoj, kab nie ludziam pakazacca, što ty pościš, ale Ajcu swajmu, katory jość u tajnaści, a Ajciec twoj, katory widzić u tajnaści, addaść tabie. Nie źbirajcie sabie skarbaŭ na ziamli, dzie irža i mol źjadajuć, i dzie źładziei wykopwajuć i kraduć. Ale źbirajcie skarby ŭ niebie, dzie ani irža, ani mol nie źjadaje i dzie źładziei nia wykopwajuć i nie kraduć. Bo dzie twoj skarb—tam i serca twajo.

(Mat. 6, 16—21).

Św. Błažej, biskup i mučanik — 3-ha lutaha.

Radziŭsia ŭ mieście Sebaste ŭ Armenii. Za swaje wialikija cnoty mieŭ pawahu ŭ swaich-ža susiedziaŭ i ŭ swaim horadzie byŭ pastaŭleny biskupam. Ale tady časy byli wielmi ciažkija: Dyoklecijan, car Rymski, prykazaŭ praśledawać chryścijanaŭ. Pieradusim prykazaŭ šukać biskupaŭ i ksiandzoŭ, sadzić ich u turmy, a nawiet zabiwać. Prykazaŭ takža buryć chryścijanskija kaścioły, palić światyja knižki, wywaračywać aŭtary. Kroŭ liłasia; niawinnyja ludzi ciarpieli. Chto moh,—uciakaŭ u čužyja krai, abo ŭ pustyni, hory i lasy. Św. Błažej takža ŭciok u hory Armianskija, a tam u wadnej piačury znajšoŭ sabie prytułak, hdzie maliŭsia i paściŭ; paściŭ i maliŭsia. Ludzi tajkom prychodzili da jaho.

Moh-by chto zakinuć, što światy ŭciakaŭ ad worahaŭ — bajaŭsia śmierci... Uciakać nia hrech, kali pry hetym nie zdradžywajecca wiery. Chrystus uciakać pazwalaŭ, a nawiet sam uciakaŭ prad worahami, kali jašče nia było woli

Student K. N. 3)

Światy Rym.

4. Pa śladoch Apostałaŭ.

Cikawa zatrymacca krychu nad pamiatkami, jakija świedčać nam ab prabywańni Apostałaŭ— św. Piotry i Paŭła ŭ Rymie. Mnoha ich jość, a najbolš u padańniach, jakija pierachodziać z pakaleńnia ŭ pakaleńnie. Ale znajučy historyju Rymu, možam śmieła kazać, što pamiatkaŭ pa Apostałach było nadta mnoha, ale zahinuli. Dyk pryhledźmosia tym, što astalisia až da našych časaŭ.

U paŭdzionnaj staranie horadu na pryhorku Awentynie jość stary kaścioł św. Pryski na miejscy domu św. Akwilona i Pryscylli. Padańnie kaža, što tut časta św. Piotra chryściŭ. U padziamiellach jaho, dzie byŭ kališ kaścioł, jość mazaika (abraz ułožany z maleńkich kalarowych kamieńčykaŭ) św. Piotry z XIII w. i nadpis na adnej z kapitelaŭ (hławica, wierchni kaniec kalumny) — „chrost św. Piotry". U 1776 h. kala hetaha kaściałka adkapali staruju kapličku z cikawymi malunkami, jak wučonyja kažuć z IV wieku. Na ich paznajom św. Piotru i Paŭła. Padłoha ŭ jej mozaikowaja, pakazwaje rožnyja ryby, pływajučyja ŭ wadzie. Heta nadtaž dobra znany symbal, znak św. Chrostu. Znajšli takža tut załatoje načyńnie z fihurami abodwych Apostałaŭ. Usio heta nadtaž jasna hawora i dakazywaje prawidłowaść padańnia, što tut św. Piotra sa św. Paŭłam chryścili i prawili nabaženstwy.

Na inšym pryhorku, Wiminale, na miejscy, dzie byŭ dom senatara rymskaha Pudensa, staić kaściałok św. Pudencjany (dačka taho senatara). Hety bahaty čaławiek, achryściŭšysia z całaj swajej familijaŭ, haściŭ u siabie św. Piotra. I padańnie kaža, što tut u hetym domie Apostał praz doŭhi čas žyŭ. Woś tut była stalica jaho. Zhetul Piotra kirawaŭ Kaściołam Rymskim. Kala jaho byli św. Pawał i wučaniki ich św. Marka, Tymatej, syn senatara, Linus, Kletus, Clemens i inšyja „wučni apostalskija". U dakumentach majem taki ŭspamin: papiež Piŭs I kala 150 h. na prośbu dziaciej Pudensa załažyŭ tut „titulus Pastoris — kaściałok pad nazowaj Pastyra". Heta nazowa „Pastyra" mahła tasawacca tolka da Apostała Piotry. Tutka tož była stalica biskupaŭ rymskich praz pieršyja try wiaki. U kaściałku na't byli malunki na ścienach usich papiežaŭ z taho času. U bočnaj kaplicy była mazaika z 398 h., na jakoj pradstaŭleny Ap. Piotra, sie-

Božaj, kab ciarpieŭ i byŭ zabity. Čakaŭ Chrystus na kryž i kryža nie pabajaŭsia: tady sam wyjšaŭ nasuproć tych, katoryja jaho šukali.

Tak i światy Błažej. Wypadkam byŭ jon znajdzieny ŭ toj-ža piačury. Adnaho razu carski namieśnik Agricola, padčas palawańnia, tak zahnaŭsia ŭ horach za dzikim źwiarom, što papaŭ až u tuju samuju piačuru, hdzie byŭ światy Błažej. Tam palaŭničyja ŭściešylisia, što mahli zabić źwiera, a sam Agricola uściešyŭsia jašče bolš, što znajšoŭ Błažeja, katoraha dasiul naprasna šukali jahonyja pasłancy. Zabraŭšy światoha, ukinuli u wiaźnicu. Tam prabyŭ św. Błažej doŭha. Chryścijanie časta adwiedywali jaho. Jon maliŭsia za ich, nawučaŭ ich, a nawiet wyprašywaŭ zdaroŭje ad Boha niaščasnym, apuščanym praz dachtaroŭ, chworym. Tak adnaho razu prywiali da św. Biskupa małoha chłopčyka, katory ŭdawiŭsia rybiaj kaścioj. Nia było nijakaha ratunku! Chłopčyk mučyŭsia da śmierci. Światy Błažej pamaliŭsia i cudoŭna ezdarawiŭ małoha. Sława ab hetym razyšłasia kruhom daloka.

Choć u Rymie užo była dadziena swaboda chryścijanam u 313 hodzie, ale ŭ Azii jašče chryścijan praśledawali. Światy Błažej byŭ zamučany u 316 hodzie. Śpiarša doŭha bili jaho rozhami i bičawali, prymušajučy, kab adroksia wiery. Paśla, prywiazanaha da kała, dziorli žaleznymi hrebieniami, a nareście adsiekli haławu.

Uważajmo, jakoj canoju — malitwy, postu, ciarpieńniaŭ — canoju krywi i śmierci światy Błažej kupiŭ sabie nieba! A my takija pisklijwyja: narakajem, klaniomsia — dziela jakoha hłupstwa. Nia ŭmiejem ciarpieć pa chryścijansku. Jak możaš, ad biady baranisia, uciakaj, jak uciakaŭ św. Błažej. Baranisia pracaj, wytrywałaściaj i rozumam. Ale ŭ Bohu kładzi nadzieju i nie paddawajsia smutkam i narakańniam. Takija smutki i praklony źjadajuć nam dušu, jak irža źjadaje žaleza. Kali-ž uderyć na ciabie bolšaja biada, umiej biadzie hlanuć u wočy, jak św. Błažej. Nam nia strašny worahi, ichnaja złość, chitraść i ašukanstwy; nawiet nia strašny sam Lucyper z całym piekłam, — bo i małoje dzicia prahonić niačystaha ducha znakam kryža,—ale nam strašna našaje ŭłasnaje laniŭstwa, niadbalstwa, trusaść i niaščyraść. Takoha caławieka, katory ŭ biadzie apuścić ruki, narakaje i klaniecca, nichto nie paratuje. Taki caławiek ani Bohu, ani ludziam nia zdatny.

U dzień św. Błažeja 3 lutaha świaciać świečki, t. nazyw. „błažejki", ad bolu horła. Ksiondz, mowiačy malitwu i pryzywajučy św. Błažeja, prykładaje skryžawanyja świečki da horła chworych. Ludzi daznajuć wialikich łaskaŭ za malitwaj św. Błažeja.

Pryzywajmo i my apieki św. Błažeja—caławieka adwažnaha, ciarpliwaha, wytrywałaha; wialikaha światoha, biskupa i mučanika, i naśledujmo jaho ŭ jahonyph cnotach.

Ks. J. H., maryjanin.

dziačy na tronie i padchodziačyja da jaho awiečki. U hetajža kaplicy (kaściałok mnoha raz užo byŭ pierabudawany) siońnia jšče pierachowywajecca častka dzieraŭlanaha aŭtara, na jakim św. Piotra prawiŭ Imšy św. Padańnie kaža, što hety aŭtar jon sam zrabiŭ. (Druhaja častka hetaha aŭtara pierachowywajecca ŭ kaściele św. Jana na Lateranie).

Na darozie Flaminja ŭ padziamiellach kaścioła „S. Maria in Via Lata — św. Maryi na šyrokaj darozie" pakazwajuć miejsca, dzie pawodle padańnia žyŭ św. Paŭła. Tutka jość duža staraja kalonna z nadpisam sa św. Paŭła „Słowa Božaje nia jość źwiazana".

Na bierazie Tybru stajaŭ mały kaściałok (heta było ŭžo daŭno, ab im tolka wiedajem z papieraŭ), jaki zwaŭsia „Škoła Św. Paŭła," dzie, jak padańnie kaža, Apostał hety nawučaŭ praz dwa hady.

Kala tejža raki stajali niekaliś wialikija świrny na zboža i padańnie kaža, što tam sabiralisia časta chryścijanie, a św. Paweł ich tam nawučaŭ i chryściŭ u race. Tertuljan apolohet-abaronca chryścijan (II w.) takža niešta ab hetym kaža pišučy, što chrost u Rymie časta spačatku adbywaŭsia ŭ race.

Na Eskwilinie daŭniej byli kazarmy, u jakich, jak kažuć, Apostał Piotra nawučaŭ. Cikawaje heta zdareńnia, što až pamiž žaŭnierami nawučaŭ, wyjaśniajuć hetak. U tym času, kali Piotra byŭ u Rymie, pryšoŭ z Palestyny adzin rymski lehijon, kab iści na giermanaŭ. U im była pamiž inšymi i taja sotnia, jakoj staršaha, Kornelija, Piotra achryściŭ u Palestynie niekaliś (Dz. Ap. 10). I woś praz znajomstwa z Karnelim Apostał mieŭ dustup da kazarmaŭ.

Pamiž darohaj Nomentana i Salaria jość niekalka dosyć wialikich katakumbaŭ. Heta miejsca ŭžo ŭ IV w., za papieža Liberaha (352-366) nazywali „ubi Petrus baptizabat"—miejsca „dzie Piotra chryściŭ". Nazowa heta pajawiłasia nie inakš, jak tolka praz uspamin, što tam Piotra chryściŭ. U hetym takža miejscy niehdzie Piotra siadzieŭ pieršy raz, kali pryšoŭ da Rymu. Paźniej na hetu pamiatku tam zaŭsiody hareła lampačka. I woś ab hetym majem iznoŭ histaryčny ŭspamin:—niejkaja karalewa Teodolinda pasłała swajho słuhu Jana da Rymu, kab dastaŭ relikwijaŭ. Woś jon pamiž inšymi prynios aliwy z lampački, jakaja hareła prad „miejscam, dzie pieršy raz siadzieŭ św. Piotra — ubi prius sedit sanctus Petrus." Hety dakument i siańnia jość ŭ

TAMAŠ KEMPIJSKI.

Śledam za Chrystusam.

Z łacinskaj mowy pierakłaŭ
Dr. St. HRYNKIEWIČ.

KNIŽKA DRUHAJA.

Raździeł VII.
Ab lubowi Jezusa nad usio.

1. Bahasłaŭleny, chto wiedaje, što takoje lubić Jezusa i pahardžać samym saboju dla Jezusa.

Dziela henaha Ulubienca treba ŭsio ŭlubionaje pakinuć, bo Jezus choča, kab my Jaho samoha i bolš za ŭsio lubili.

Luboŭ stwareńniaŭ małapeŭnaja i abmannaja, luboŭ Jezusa wiernaja i trywałkaja.

Chto prywiažacca da stwareńniaŭ, — zhinie z imi, a chto prychilicca ŭsim sercam da Jezusa — uzmocnicca na wieki.

Taho lubi i ličy sabie za pryjaciela, chto ciabie nie pakinie, kali ŭsie adchinucca ad ciabie i chto, kali nadydzie twoj kaniec, nia daść tabie zhinuć.

Ci chočaš, ci nia chočaš — z usimi treba budzie kaliś raźwitacca.

2. Żywučy ci ŭmirajučy, zaŭsiody trymajsia Jezusa i daručy siabie Janonaj wiernaści, bo kali-b usie adchinulisia ad ciabie, Jon adzin tabie pamoža.

Ulubieniec twoj takoj natury, što nia choča nikoha inšaha, z kim treba było-b dzialicca twajeju luboŭju, Jon sam choča władać twaim sercam i byccam karol panawać, siedziačy na tronie swaim.

Kali-b ty patrapiŭ aswabadzicca ad usiakaha stwareńnia, tady Jezus achwotna žyŭ-by z taboju i ŭ tabie.

Badaj usio ŭtraciš, čaho tolki ad ludziej, a nie ad Jezusa spadziawacca budzieš.

Nie apirajsia na traścinie, jakaja chistajecca ad wietru, bo *ŭsiakaje cieła, jak trawa wianie i ŭsiakaja sława jaho, jak ćwiet trawy apadaje* (Iz. 11, 6.).

3. Chutka abmanieśsia, kali tolki na pawiarchoŭnaść ludzkuju zważać budzieš.

Bo kali šukaješ u ludziej paciechi i karyści — najchutčej sustrenieš rasčarawańnie i škodu.

Kali ŭsiudy budzieš šukać Jezusa, dyk sapraŭdy najdzieš Jaho.

Kali budzieš šukać siabie samoha, dyk i najdzieš siabie samoha, sabie adnak na pahibiel.

Bo caławiek bolš škodzić sabie samomu, kali Jezusa nia šukaje, čymsia ŭwieś świet i ŭsie jaṅonyja worahi.

Raździeł VIII.
Ab pryjacielstwie z Jezusam.

1. Kali Jezus z nami — tady ŭsio nam dobrym i lohkim zdajecca, kali-ž niama Jezusa — ŭsio tady jość trudnym.

Kali Jezus nie hawora da dušy našaj — marnaja ŭsia paciecha; kali Jezus choć adno tolki słowa pramowić — čujem wialikuju, cudoŭnuju paciechu.

Ci-ž Maryja Mahdalena nia zrazu schapi-

---

skarbcy ŭ Monza. Było heta za papieža Hryhora Wialikaka (590—604). Miejsca toje — heta byŭ tron biskupski, na jakim siadzieŭ św. Piotra padčas nabaženstwa — hetak siańnia wyjaśniajuć wučonyja.

U bazylice św. Piotry ŭ tak zwanaj Trybunie pierachoŭwajecca kresła biskupskaje św. Piotry. Zroblena jano z dubu. A ŭ muzei Watykanskim pierachoŭwajecca miadal abodwych Apostałaŭ, znajdzieny ŭ Rymie, jaki pachodzić z pačatku III ha abo z kanca II-ha wieku — pawodle dośledaŭ wučonych.

Usie hetyja pamiatki, uspaminy, ślady—jasna haworać ab tym, što Apostały byli ŭ Rymie. Adnak byli časy, kali worahi Kaścioła katalickaha piarečyli hetamu, kažučy, što ŭsio heta tolka wydumanyja baśni, što niama dakumentaŭ takich, jakija dakazwalib biezpasredna ab tym, što św. Piotra byŭ u Rymie; kazali, što Rym sabie tolki pryswoiŭ sławu ab hetym. Ale na heta adkaz wučonych katalickich byŭ karotki i jasny.— Zhodnaść tak mnohich wiedamaściaŭ histaryčnych z pamiatnikami nia moža być wynikam niejkich baśniaŭ, ale tolka praŭdy. A z inšaj starany — čamuž inšy horad, ci kraj nie pryswoiŭ sabie hetych pamiatkaŭ i hrobu św. Piotry?..

Siońnia ŭžo ab hetym nie haworać, bo dokazy za jasnyja.

I było jšče mnoha—mnoha śladoŭ pa Apostałach, ale čas, wiaki zaciorli ich. Jany nieśli słowa Božaje ŭsiudy, kudy tolka mahli dajści, dabicca. Adnak, jak Chrystus pryšoŭ na ziamlu, „na paŭstańnie i ŭpadak mnohich“ — tak i Jaho nawuka, apawiadanaja praz Apostałaŭ, była „na paŭstańnie i ŭpadak mnohich“ i dziela taho napatkała supraciŭ, bo kazałasia mnohim niedarečnaściaj!..

5. Niedarečnaść.

„Apawiadajem Jezusa Chrystusa i Jezusa Chrystusa Ukryžawanaha, Syna Božaha — Zbaŭcu“. — Heta była adna z pieršych nawuk i praŭdaŭ Apostałaŭ — Boh Ukryžawany! Chryścijanie bačyli ŭ Jezusie Ukryžawanym mudraść i miłaść Božuju. Čytajem u Ajcoŭ Kaścioła, jak jany canili i lubili kryž, — znak zbaŭleńnia ludzkoha, jak pry kožnym zaniatku prywatnym ci publičnym, u kaściele ci ŭ chacie, zaŭsiody pabožna žahnalisia. „U kryžu Jezusa, Syna Božaha, Zbaŭcy žyćcio, zbaŭleńnie i z umioršych paŭstańnie“ — była nawuka Apostałaŭ i klič pieršych chryścijanaŭ.

łasia z taho miesca, dzie płakała, kali Marta jej skazała: *Wučyciel pryšoŭ i klíča ciabie?* (Jan, 11, 28).

Ščaśliwaja chwilina, kali Jezus kliča ad ślozaŭ da radaści ducha!

O, jaki-ž suchi i niačutki biaz Jezusa! O, jaki nierazumny i pustadumny, kali chočaš čaho apryč Jezusa.

Ci-ž heta nie wialikšaja škada, jak kali-b ty ŭwieś świet zhubiŭ?

2. Što-ž zdoleje dać tabie świet biaz Jezusa?

Žyć biaz Jezusa — heta ciažkoje piekła, žyć z Jezusam — sałodki raj.

Kali Jezus z taboju, ničoha nia zrobić tabie nijaki worah.

Chto našoŭ Jezusa, našoŭ skarb dobry i dabro wialikšaje za ŭsialakaje dabro.

A chto zhubić Jezusa, zhubić zašmat, zhubić bolš za ŭwieś świet.

Najniaščaśniejšy — chto žywie biaz Jezusa; najwialikšy bahatyr — chto žywie z Jezusam.

3. Wialikaja mudraść — patrapić prabywać z Jezusam i wialikaja ŭmiełaść patrapić mieć Jezusa z saboju.

Budź pakornym i cichim, dyk Jezus budzie z taboju.

Budź pabožnym i spakojnym — dyk Jezus astaniecca z taboju.

Chutka adojdzieš ad Jezusa i łasku Jahonuju zhubiš, kali da rečaŭ wonkawych schilacca pačnieš.

A kali ad Jaho adchinieśsia i zhubiš, da kaho kinieśsia i jakoha tady budzieš šukać sabie pryjaciela?

Niamožna ščaśliwa žyć biaz pryjaciela, a kali Jezus nia budzie tabie wialikšym pryjacielem za ŭsich — sumny nadta budzieš i samotny.

Padurnomu, znača, robiš, kali ŭ niekim inšym budzieš šukać dawieru i radaści.

Lepš tre' zhadzicca na warožaść da siabie świetu ŭsiaho, čymsia abrazić Jezusa.

Dyk z usich darahich sercu twajmu, Jezus niachaj budzie tym, kaho najbolš lubiš.

4. Lubi ŭsich dziela Jezusa, Jezusa-ž dziela Jaho samoha

Samoha Jezusa Chrystusa asabliwa treba lubić, bo adzin Jon dobry i wierny i nad usich pryjacielaŭ.

Dziela Jaho i ŭ Im niachaj darahimi buduć tabie i pryjacieli i worahi; i za ŭsich ich malisia, kab usie jany paznali i palubili Jaho.

Nikoli nie žadaj, kab ciabie asabliwa chwalili ci lubili, tamu što heta Bohu Adzinamu naležycca, Jakomu roŭnaha niama nikoha.

I nia imknisia, kab chto zajmaŭsia taboj u sercy swaim i sam nie zajmajsia miłajściaj čyjej, ale niachaj Jezus budzie ŭ tabie i ŭ kožnym dobrym čaławieku.

5. Budź čystym i swabodnym u sercy i nia zwiazwajsia z nijakim stwareńniem.

Treba, kab ty ŭsio adkinuŭ i čystaje serca da Boha ŭznosiŭ, kali chočaš być wolnym i daznać, jaki miły jość Hospad.

Sapraŭdy, nia dojdzieš da hetaha, kali nie papiaredzie ciabie łaska Jahonaja dy nie paciahnie tak, kab parwaŭšy ŭsie puty i aswabadziŭšysia — sam z Im tolki adnym moh ty złučycca.

Bo-ž kali prydzie łaska Boha na čaławie-

Ale — Boh Ukryžawany! —dziela žydoŭ byŭ zharšeńniem, a dziela pahancaŭ— heta było najbolšaje hłupstwa i durnota. Dziela Rymu, jaki śmierciaj kryžowaj karaŭ tolka najhoršych złačyncaŭ, nawuka ab Bohu ŭkryžawanym była niezrazumiełaj durnatoj, hańbaj, niedarečnaściaj i čym inšym, a tolka nie praŭdaju. Tym bolš, što „nawina" heta dziŭnyja padstawy žyćcia apawiadała — što nieba, ščaście wiečnaha nie zdabywajecca miačom, ani bahaćciami, ani dahadžańniem ciełu, ale wieraj, miłaściaj, čystatoj serca, ciarpliwaściaj. Ščaśliwyja: biednyja, płačučyja, čystaha serca, cichija—bo ich jość waładarstwa niabiesnaje, bo jany buduć wiesialicca, bo jany Boha bačyć buduć i synami Jaho nazawucca.

Dziela mudraści pahanskaj, rymskaj, dzie zapanawała siła, biezkaniečnaja prahawitaść bahaćciaŭ, pažadańnie i dahadžańnie ciełu, wyhady žyćcia — heta nawuka była strašennaj niedarečnaściaj, u prawie ich była niejkim pierawarotam niezrazumiełym i ŭpadkam usiej wieličy rymskaj. Ščaśliwy, chto bahaty, bo jahonaje waładarstwa ŭžo na ziamli; ščaśliwy, chto śmiajecca, bo jon užo wiesialicca; ščaśliwy, chto maje wyhady i pryjemnaści, ščaśliwy toj, chto silny, bo toj sam boham jość!...

Dziela hetaha woś paŭstała prociŭ nawuki Chrysta paharda, nienawiść i pieraśled. U muzei nacyjanalnym u Rymie jšče siońnia pierachowywajecca karykatura Jezusa Ukryžawanaha-ž z pačatku II-ha wieku, (znajdziena ŭ 1856). Na ścianie (na tynku) pałacu casarskaha na Palatynie narysawany čaławiek z haławoj asła na kryžy, pad im staić inšy čaławiek sa złožanymi rukami, jak da malitwy, a pad usim hetym napisana pa hrecku: „Alexamenos addaje češć swajmu Bohu." Pahaniec naśmieiwajecca z adnaho chryścijanina z hetahož pałacu, bo ŭ susiednim pakoi byŭ na ścianie napis „Alexamenos wierny". Kažuć— što ad taho času, kab bolej nie zdaralisia takija źniawahi, starejšyja Kaścioła pastanawili, kab na čas pieraśledaŭ symbolem, znakam miłaści Božaj da ludziej publična byŭ nie Ukryžawany Jezus, ale figura „Dobraha Pastyra".

Ab čym adnak išła reč?... Usia historyja čaławiectwa tolka ab adnym kaža: ludzi šukali i šukajuć ščaścia! — I woś wydumywali, wynachodzili sabie rožnaje ščaście, ale zaŭsiody błudzili, duša zaŭsiody astawałasia nienasyčanaja. U kancy świet zmučany ŭ swajej biazsilnaści klikaŭ praz wusny mudracoŭ: „chiba sam Boh prydzie i nawučyć nas."

Spoŭnilisia čakańni i pažadańni čaławieka—

ka — tady jon zdoleje ŭsio, a kali łaska pakinie — taki biedny jon i niadužy robicca, byccam addany na bičawańnie.

Tady nia treba paddawacca bieznadziejnaści i rospačy, ale treba spakojna zdacca na wolu Boha i ŭsio, što nadydzie na nas, strywać dziela chwały Chrystusa, bo pa zimie — leta prychodzić, paśla nočy — dzień, paśla bury pryhožaja pahoda.

Roznyja cikawaści.

Na wojska i zbroju addajuć: Złuč. Št. Amerykі — da 5 miljardaŭ załat. frankaŭ, Anhlija — 3 miljardy, Rasieja — 2 z pałowaj miljardy, Francyja — 2 miljardy 300 miljonaŭ, Japonija — 1 miljard, Niemcy — da 1 miljarda. I jak tut nia być wajnie, kali tak zbrojacca?!

Skarby na dnie moraŭ i akieanaŭ. Danski kapitan B. Daveen niadaŭna wydaŭ knižku, u jakoj dakazwaje, što pad čas hadoŭ wajny zatoplenyja ŭ morach i akieanach skarby abličajucca na kolki sot miljonaŭ funtaŭ šterlinhaŭ. Załata, kaža heny kapitan, zatoplenaje na dnie marskim, apłaciła-b usie ludzkija straty pad čas wajny i daŭhi ŭsich dziaržaŭ, što brali ŭčaście ŭ krywawaj bojni apošniaj suświatnaj wajny.

Rabin waršaŭski nie zhadziŭsia pachawać na žydoŭskich mohiłkach žydoŭku bahačku Chaju Kujanskuju za toje, što jana wiała nie maralnaje žyćcio.

Papieskaja biblioteka Uschodniaha Instytutu ŭ Rymie naličaje 120 tysiač tamoŭ.

Darahija kupalni. Polski ŭrad u Drusgienikach zakupiŭ kupalni za 5 miljonaŭ zł. Pakupacca to dobra, ale nia treba zabywacca, što ludzi ješci nia majuć čaho.

Dali radu. Holandyja ležyć nad moram. Bierahi jaje duža niskija. Dziela hetaha časta tam zdarajucca strašnyja zalewy. Apošnim časam lišku wady adpawiednym kanałam skirawali tudy, dzie jana nia budzie škodnaj.

Biełaruskaje žyćcio.

Siamiejnyja niełady. Hazety danosiać, što ŭ Miensku kamunisty wyklučyli z partyi biełaruskich kamunistych praf. Ihnatoŭskaha i piśmiennika Žyłunowiča. Za kidajuć im, što jany nia takija kamunistyja, jak treba. Može być — sami siabie jany lepš wiedajuć.

Biełaruski Nacyjanalny Kamitet u Wilni 1. II. siol. h. adbyŭ naradu, na jakoj pryniaŭ adpawiednyja pastanowy dziela ažyŭleńnia biełaruskaha narodnaha žyćcia ŭ Krai.

Wilenski Addzieł Bieł. Inst. Hasp. i Kultury 1. II. adbyŭ schod, na jakim wybrany nowy ŭrad na čale z inž. Ad. Klimowičam. Nowy ŭrad rychtujecca da nowaj pracy na biełaruskaj kulturnaj niwie.

15-yja ŭhodki śmierci A. Ciotki. 5. II. siol. h. minuła 15 hadoŭ ad śmierci biełaruskaj paetki i narodnaj dziejački A. Ciotki (Paškiewičanka-Kajrysowa). Ciotka aprača pracy narodna-literaturnaj cikawiłasia takža sprawaj kaścielnaj Unii i spryjała jej.

Z žyćcia wučycielskaj seminaryi im. Fr. Bahuševiča. Polski ŭrad z wosieni minułaha hodu zalažyŭ u Wilni byccam biełaruskuju wučycielskuju seminaryju, achryściŭšy jaje imiem patryjarchi biełaruskaha adradžeńnia Fr. Bahuševiča. Cikawa, što dahetul ulady ŭ hetu seminaryju nia dali prefekta, wučyciela relihii. Pry hetym treba wiedać, što wializarnaja bolšaść seminarystaŭ katalikoŭ — heta biełarusy.

Relihijna-hramadzkaja niwa.

Wučonyja i encyklika ab žanimstwie. Watykanskaja hazeta „Osserwatore Ramano“ źwiarnułasia da wydatnych wučonych lekaraŭ z zapytańniem što jany mohuć skazać z punktu nawuki ab papieskaj encyklicy ab žanimstwie. Woś-ža na heta zapytańnie mnohija wučonyja prafesary ŭniwersytetaŭ ściwardžajuć wialikaju wartaść encykliki dziela azdaraŭleńnia i padwyšeńnia maralnaści.

Boh pryšoŭ, nawučyŭ i pakazaŭ, daŭ adzinaje i praŭdziwaje ščaście: „supakoj moj daju wam“... Supakoj z swaim sercam, supakoj z inšymi, supakoj wiečny z Boham — heta było ščaście nowaje! Ale dziela świetu — heta była „ćwiordaja niezrazumiełaja mowa“, heta była niezrazumiełaja niedarečnaść.

Sonca praŭdy ŭzyšło, ale nie adrazu aharnuła, prabiła wiekawyja ciemry. Jany jšče doŭha žyli ŭ ludziach, doŭha wisieli nad čaławiectwam, jak heta časam u wosieni tuman wisić nad ziamloju. Wiera dziciačaja i śmiešnaja, jakaja dahadžała ŭsim pažadańniam, hłyboka zajełasia ŭ dušu. Nawuka starych filozafaŭ, što chacieli zahadku žyćcia razwiazać, jašče bolš nasowywała pytańniaŭ, sumniawańniaŭ i ŭ kancy rospač. Świet z adnaho boku hnaŭsia za bahaćciami i raskošami, a z druhoha tanuŭ u kryŭdzie, niesprawiadliwaści, ślozach i krywi.

Rozum ludzki tak byŭ zaniaty rožnymi planami i wydumkami, stolka fałšywych bahoŭ napaŭniała nieba i ziamlu i tak jany ŭjelisia, užorlisia ŭ wa ŭsio, što pawarot da adzinaj praŭdy, da praŭdy Chrysta, abjaŭlenaj praz Apostałaŭ, moh iści tolka praz krywawuju darohu pieraśledaŭ. Tyja, što nawučali i tyja, što wieryli — pawinny byli być hatowymi za swaju praŭdu ŭmierci, kroŭ swaju pralić, kab tolka nia wyračysia swaich prakanańniaŭ, kab nie zapiarečyć swajej praŭdzie.

Tak i było. Wučyciel, što prynios na ziamlu „dobruju nawinu“, sam pieršy addaŭ swajo žyćcio, a pa im Jaho wučaniki—Apostały i mnoha, mnoha tych, što pawieryli, što pašli za Im, usie — ad starych, siwych da małych i biezbaronnych dziaciej—wyraklisia ŭsiaho dziela praŭdy Chrystowaj!...

Pažar Rymu ŭ 64 h. za cez. Nerona daŭ pryčynu pieršaha pieraśledu. Kroŭ liłasia rakoj, jak nižej ubačym, praz 3 wiaki. Sotni i tysiačy hinuli, ale spakojna, cicha, biez praklenstwa, z malitwaju na wusnach za swaich kataŭ, z pieśniaj wiery i radaści wialikaj, što: „Chrystus pieramahaje, Chrystus waładaje, Christus zahadwaje!..

Woś dzie była niedarečnaść najbolšaja. — Dziela świetu pahanskaha śmierć była niečym strašnym, wialikim złom, što kładzie kaniec usiakamu ščaściu. A praŭda Chrystowaja dawała ščaście poŭnaje tolka pa śmierci, praŭda Chrystowaja dawała siłu ŭmirać spakojna i na't z radaściaj, bo Jezus — Wučyciel kazaŭ: „Chto wieryć u Mianie — žyć budzie na wieki“!..

Hadoŭščyna Efeskaha saboru. Sioleta minaje 1500 hadoŭ, jak adbyŭsia ahulna-chryścijanski sabor u Efezie. Z hetaj pryčyny ŭwieś kataliki świet rychtujecca da adpawiednaha adświatkawańnia hetaj wialikaj hadoŭščyny.

Uzrost katalictwa ŭ Chinach. U Nankinskaj prawincyi ŭsich wiernych 318,167, ksiandzoŭ — 369, z jakich 101 chinčykaŭ. U 1900 hodzie ŭ hetaj-ža prawincyi było tolki 124,307 wiernych i 162 ksiandzoŭ, z jakich 47 Chinčykaŭ.

Praciŭ mnohažonstwa. Induskija žančyny na kanhresie ŭ Madras pastanawili damahacca skasawańnia mnohažonstwa. Zrabili jany heta pad upływam katalickich tam misijaŭ.

Kataliki ŭ anhlijskaj palitycy. Anhlijskija kataliki asobnaj palityčnaj partyi nia majuć. Jany naležać da inšych partyjaŭ. Usich katalikoŭ u anhlijskim parlamancie 25 asob, z jakich 17 naleža da partyi rabotnickaj, 5 da kanserwatystaŭ, a 3 ličacca niezaležnymi.

Nowy razłom u Prawasłaŭnaj Cerkwie. Namieśnik Maskoŭskaha Patryjarchi mitr. Siarhiej pazbawiŭ ułady nad prawasłaŭnaj cerkwaj u Zach. Eŭropie mitr. Jewłohija, a na jaho miesca naznačyŭ litoŭskaha prawasłaŭnaha arcybiskupa Eleŭferaha. Siarhiej zrabiŭ heta, jak padajuć hazety, pa zahadu balšawikoŭ. Jewłohij hetamu zahadu paddawacca nia dumaje.

Skasawańnie niadzieli. Balšawickaja hazeta „Праўда" piša, što ŭ Rasiei niadziela, jak dzień światy i adpačynku skasawana całkom.

Uschodni Instytut u św. Ajca. U minułym miesiacy św. Ajciec pryniaŭ na aŭdyjencyi prafesaroŭ i studentaŭ Uschodniaha Instytutu ŭ Rymie. Na hetaj aŭdyjencyi było pradstaŭnikoŭ až ad 29 narodaŭ, u tym liku i ad bielarusaŭ, studentaŭ maryjanaŭ z Drui.

DABRADZIEJNY HOŚĆ.

(Pawodle narodnaj lehiendy)

*Wiasna pryšła, jak ĥość čakany,
Žyćcia pawiejaŭ ciopły duch̦.
U niebie busłaŭ karawany
Uzbudzili niejki nowy ruch̦.*

*Ziamla ćwicie, jak maładuch̦a,
U dzień wiasiella swoj światy.
Zdajecca šepčuć štoś na wuch̦a
Zialona pole, łuch̦, ćwiaty.*

*Žyćcio tak čaram ŭsio jĥraje,
Ščaśliwaj łaskaju žywie,
U niebie ptušak ch̦or śpiawaje
I žaba krekča u wadzie.*

*Dračy kryčać u nočy ciomnaj
Dzieś nad bałotam u łazie
I niejkaj muzykaj tajomnaj
Kazioł zawodzić pa kazie.*

*Žywie usio, usio śmiajecca,
Panuje radaść tut i tam,
Wada napierad z rečki rwiecca
Biažyć u pole pa ruččam.*

*Adzin pastuch̦ byŭ tolki sumny
Biadu žyćcia jon tolki znaŭ
Siadzieŭ u poli jon zadumny,
Čužoj žywioły daĥladaŭ.*

*Daŭno ŭžo soniejka zasnuła,
Zaĥasła z zach̦adu zara,
Užo noč ziemlu abĥarnuła,
Kazała byccam „spać para".*

*Pastuch̦ samotny, adzinoki,
Siadzieŭ u budaččy z kary,
Hladzieŭ u nieba kruĥ ĥłyboki,
Malitwy cich̦a ĥawaryŭ.*

*I woś jon bačyć: padarožny
Idzie i błudzić pa nočy
Idzie, šaĥaje aściarožna,
Kab dzie nia źbicca u karčy.*

*La budki jon zastanawiŭsia
Dy tak pramowiŭ k pastušku:
„Pazwol, bratok, ja tak zmaryŭsia,
Što pranačuju na łužku".*

Pastušok.

*— Čamu-ž, ja rad! Dy miły, bratka,
Tut ciesny j ciomny moj kutok
Maja buda, nia to što ch̦atka,
Panuje syraść tut i zmrok.*

*Žywu ja ĥetak užo zdaŭna,
Ja rana zdušany žyćciom,
Ja nie wiadu žyćcia zabaŭna
Ja jem i načuju iz śmiaćciom.*

Padarožny.

*Tym bolš lublu, canić umieju
Žyćcio ŭ biadzie i ciažki trud.
Nia trać, bratok, swaju nadzieju,
Dyk wyjdzieš cełym z ĥetych̦ put.*

*U swajej u pracy adpačynak
Kaliś ščaśliwy budzieš mieć,
Nia budzieš bolej čuć dacinak,
Jak budzieš duch̦a praŭdy mieć.*

Pastušok.

*Jaki ty dziŭny padarožny —
Dyk budź mnie ĥość, ja wielmi rad,
Woś pačastuju was, jak možna,
Prysmakaŭ ja nia maju šmat:*

*Akrajčyk ch̦leba jość such̦oĥa,
Jość małačko i śmačny miod.
Wady ŭ kryniccy, tak-ža mnoĥa
Nikoli nie zaśmiaĥnie rot.*

Padarožny.

*Dawać wiačerać mnie nia budzieš,
Našu z saboj ja ch̦leb i miod;
Za to, što wierna Boĥu służyš
Siudy ja trapiŭ pad namiot.*

*Nia wažan mnie twoj pačastunak,
A wažna ščyraść twaich̦ słoŭ.
Dla čaławieka za ratunak
Ja dam žyćcia tabie abnoŭ.*

*Ja častawać ludziej umieju,
Moj ch̦leb i miod biary i ješ,
A budzieš wiečna mieć nadzieju
I ŭ strach̦u, bratka, nie pamreš.*

Pastušok.

Dziŭny, dziŭny, ty padarožny,
Waźmi mianie słuḫoj k sabie!
Służyć wam budu ja, jak možna,
I słucḫać budu ja ciabie.

Padarožny.

Ja baču, bratka, z sercam ščyrym
Pryniaŭ mianie ty da siabie.
Ščaśliwy ty, što pawiačeraŭ
Ja tut u budzie u ciabie.

Dyk budź zdaroŭ, iści sa mnoju
Jašče nia čas — prydzie para.
Kaliś spatkajemsia z taboju
U Najwyšejšaḫa Cara.

Tady ty łasku usiu paznaješ,
Jak ja pakryŭdžanycḫ lublu,
Naḫradu ščaścia — atrymaješ,
Carom žyćcia ciabie zrablu.

Ciapier jak cierpiš — nia pužajsia,
Jak tolki wieryš — budzieš žyć.
Sa złom ty dobraściu zmaḫajsia,
Ludziam kab prykładam służyć.

* * *

Skazaŭšy ḫeta, padarožny
I z wočaŭ cḫutka dzieści źnik —
Pastucḫ zastaŭsia ustrywožny,
Bo zrazumieŭ jon ḫeny klik.

Uładzimier Bierniakowič.

Palityka.

Niemcy pachwalili Kurtiusa. Staršynia niamieckich ministraŭ Briuninh ad imia ŭsiaho ŭradu wyraziŭ padziaku za abaronu niemcaŭ na naradzie Lihi Narodaŭ. Była tam, jak wiedajem, razhladana sprawa polskich wybarnych nadužyćciaŭ na hornaj Silezii. Woś ža ŭ Lizie Narodaŭ Palakom za hetu rabotu dastałasia paradačna. Z niemcami — heta nie z biełarusami.

Handi, słaŭdy induski prawadyr, anhlijskimi ŭradam zwolnieny z turmy. Takoha trudna trymać u niawoli, kali za im idzie wializarny induski narod.

Źmiena kanstytucyi. Uradawy Klub BB padaŭ Sojmu prajekt źmieny kanstytucyi (asnaŭnyja dziaržaŭnyja zakony). Prajekt hety kirujecca da taho, kab ahraničyć uładu Sojmu, a hetym samym i narodu i ŭzmacnić uładu prezydenta i ŭradu. Źmiena hetkaja, apрača škody, nie waroža nam ničoha dobraha

Miž Litwoj i Polščaj sprawa kamunikacyi na linii Landwarowa — Košadary pieradana ŭ mižnarodny trybunał u Hazie.

Polskaja Chryścijanskaja Demakracyja na klubowym swaim pasiedžańni ŭ Sojmie, pad kiraŭnictwam Korfantaha, praz uwahu na asnowy etyki pastanawiła ciapierašniaha polskaha ŭradu nie paddzierżywać.

Niespakoj u Niamieččynie. Jość čutki, što 400 tys. hitleroŭcaŭ (niamieckija fašysty), jakija arhanizujuć swaje siły miž Berlinam i polskaj hranicaj, majuć u adpawiednym časie pajści na Berlin.

Skarha Ŭkraincaŭ na Palakoŭ. Ukraincy pasłali ŭ Lihu Narodaŭ až dźwie skarhi na Palakoŭ: adnu— ŭ sprawie 3 ch byŭšych pasłoŭ, trymanych u Bieraści, a druhuju ŭ sprawie niadaŭnaha žudasnaha supakoiwańnia Haliččyny polskim wojskam.

Wialiki pieraraschod. Polski ŭrad za miesiac śniežań min. h. pieraraschodwaŭ, bolš jak aznačana ŭ budżecie, 21 miljon zł.

Biezrabotnych u Polščy apošnim časam naličajecca 332,124 asoby. Biezraboćcie raście dalej.

Wilenskija nawiny.

Imianiny J. E. Arcybiskupa 7 lutaha. Z hetaj pryčyny Dastojnamu Imianińniku wyražajem swaje najlepšyja pažadańni!

Chryścijanski rabotnicki ŭniwersytet sioleta raźwiwaje značnuju pracu, arhanizujučy biblioteku, a tak-ža ładziačy lekcyi.

Prysudzili pawiesić unuka, što zadušyŭ i ahrabiŭ swaju babulu.

Biezrabotnych na abšary ŭsiaho Wilenskaha wajawodztwa naličajecca 5225. Biezraboćcie ŭściaž pawialičwajecca.

Falšywyja 10 ci załatoŭki. U Wilni pajawilisia falšywyja 10-ci załatoŭki z dataj 20 lipnia 1929 h. i aznačany ser. ES i ser. DH. Niadobraje wykanańnie hetych banknotaŭ kidajecca ŭ wočy samo i lohka ich paznać.

Paštowaja skrynka.

P. Z. Waša „Kupalle" dawoli dobraja reč. Pastarajemsia jak-niebudź i dzie-niebudź nadrukawać.

Ks. dr. St. H. Za 5 zł, padziaka. Napišecie što kali ŭ našu hazetu!

Ks. dr. A. L. Za 5 zł. dziakujem i prosim nas nie zabywać.

Ks. dr. K. K. Zrabili tak, jak Wy prasili: 4 zł. nam, a rešta inšym. Dziakujem.

B. S. Prośbu Wašu spaŭniajem. Hazetu našu budziecie atrymliwać, ale nie zabywajciesia tolki ab płacie za hazetu.

Ks. Dr. J. R. I za pamiać i za 10 zł. ščyra dziakujem. Prosim być našym stałym supracoŭnikam.

D. D. „Chr. D." Wam pasyłajem. Ciešymsia, što jana adpawiadaje Wašym wymoham. Inšyja našy hazety wychodziać ahułam nie takimi, jakimi by Wy žadali ich bačyć, ale ab hetym šyrej Wam napišam u piśmie.

D. A. wiedama, što Wam „Chr. Dumki" spyniać nia źbirajemsia. „Usio ŭ miłaści" papraŭlajcie i prysyłajcie. Padbiarom kališ čas i nadrukujem.

U. B. Atrymali, skarystajem. Pišecie čaściej. Bačycie sami, što ŭ nas ništo nia hinie. Prośbu Wašu spaŭniajem. Baćkom wašym „Chr. D." budziem pasyłać stała, wiaźniu — takža.

Ks. L. Ch. Za 24 zł. padziaka. Było-b pažadana, kab Wašy haduncy, prabujučy swaich literaturnych siłaŭ, pisali da nas štoniebudź. Prosim.

Inž. L. D. Jak bačycie, siabie my nie pakryŭdzili, pakinuli 10 zł., a reštu addali kamu patreba. Dziakujem.

a. dr. I. S. Za 5 zł. dziakujem, časopiś pasyłajem.

A. B. 1 zł. 50 hr. atrymali, dziakujem, časopiś pasyłajem.

Ks. U. T. Ščyraja padziaka i za 2 zł. 50 hr. i za pamiać ab nas!

Redaktar-Wydawiec Ks. ADAM STANKIEWIČ
Z dazwołu J. E. Wilenskaha Katalickaha Arcybiskupa-Mitrapalita

Biełaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Wilnia, Zawalnaja wul. 6—10.